

jaarverslag 2018.

Interserve

jaarverslag 2018.

met volledige jaarrekening

inhoudsopgave.

Voorwoord	3
Bestuurs- en directieverslag	4
Ontwikkelingen in 2018	18
De impact van ons werk	24
Jaarrekening	36
Controleverklaring	53
Begroting 2019	56

voorwoord.

**“For unless you build this house, I am building it in vain
Unless the work is yours, there is nothing to be gained (...)
Giving glory to you Lord”**

Song: ‘Build this house’ – Lou Fellingham

In het voorwoord bij het jaarverslag 2014 stond een referentie naar Psalm 127:1, waarop bovenstaande songtekst is gebaseerd. Het blijft een rode draad die weergeeft hoe Interserve Nederland in afhankelijkheid van God haar werk mag en ook wil doen.

Een jaarverslag is een goed moment om terug te blikken, te rapporteren over het jaar dat is afgesloten en verantwoording af te leggen over de uitvoering van de missie van Interserve in de praktijk.

In deze terugblik op 2018 springen de volgende dingen eruit: er is een forse groei geweest in het aantal On Trackers, een groot legaat heeft geleid tot een significante verbetering van onze financiële positie en er is een nieuwe communicatiecampagne voorbereid waarin Interserve zich presenteert als ‘het uitzendbureau waar geloof werkt’. Deze campagne is in januari 2019 gelanceerd. In dit jaarverslag komen deze ontwikkelingen uitgebreid aan bod.

Op het moment van schrijven is 2019

alweer een eind onderweg. Het is in veel opzichten een overgangsjaar. Met de nieuwe communicatiecampagne en het ontwikkelen van het visiedocument ‘Interserve in 2025’ gaan we een volgende fase in. Verder geven we als Nederlands kantoor invulling aan de internationale prioriteiten voor de komende vier jaar, zoals deze zijn afgesproken tijdens de Leadership Consultation in Thailand in oktober 2018. Daar komt bij dat er in 2019 een forse wisseling in de samenstelling van het bestuur zal plaatsvinden. We blijven in beweging!

Er zijn veel uitdagingen en er is ook veel om dankbaar voor te zijn. In veel opzichten was 2018 een fantastisch jaar. We willen het werk samen blijven doen in afhankelijkheid van God, zoals dit in Psalm 127 tot uitdrukking wordt gebracht.

Namens het bestuur van Interserve Nederland,

René Zwanepol
Voorzitter

bestuurs- en directieverlag.

Interserve Nederland maakt deel uit van de internationale zendingsorganisatie Interserve Internationaal die christenprofessionals uitzendt naar Azië en de Arabische wereld. In woord en werk getuigen ongeveer 750 Interserve-Partners (we noemen onze uitgezonden zendingen Partners) van hun geloof in Jezus Christus. De visie van Interserve Internationaal is: "Lives and communities transformed through encounter with Jesus Christ." Naar die verandering verlangen we en dat motiveert ons om ons werk te doen, zowel met ons kantoor team in Nederland als met onze Partners in Azië en de Arabische wereld.

Het hoofdkantoor van Interserve Internationaal is gevestigd in Kuala Lumpur, Maleisië. De vijftien Interserve-kantoren vormen tezamen Interserve Internationaal en werken in een federatief verband met maximale zelfstandigheid voor elk van de entiteiten. De samenwerking is op schrift gesteld in een 'Joint Ministry Agreement'. Zie voor meer informatie www.interserve.org.

missie Interserve Nederland

Aansluitend bij de internationale visie heeft Interserve Nederland haar missie als volgt geformuleerd: "Kerken en christenen in Nederland mobiliseren

om Jezus Christus bekend te maken aan kansarmen in Azië en de Arabische wereld." In de statuten zijn de doelstelling en grondslag van Stichting Interserve Nederland als volgt beschreven:

"De Stichting heeft tot doel de bevordering, in woord en daad, van de verkondiging van het Evangelie. De Stichting heeft tot grondslag het geloof in God, zoals Hij Zichzelf openbaart in de Bijbel als het onfeilbaar woord van Hem".

Interserve wil haar missie gestalte geven door het uitzenden van christenprofessionals. De Interserve-Partners getuigen in woord en werk van hun geloof onder de kansarmen uit Azië en de Arabische Wereld. Onze strategie is dus voornamelijk gericht op het werven, voorbereiden en uitzenden van Partners. We geloven dat het uitzenden van Partners effectief is om de kansarmen in Azië en de Arabische Wereld te bereiken met het evangelie. Onze visie op zending is holistisch. We spreken daarom ook van integral mission. Ons uiteindelijke doel is discipelschap waardoor er verandering gaat plaatsvinden. Zending is voor ons een levensstijl. We willen als discipelen van Jezus anderen inspireren om ook een discipel van Hem te worden, zodat dit zichtbaar wordt in alle

aspecten van het leven. Juist daarom vinden we het uitoefenen van het beroep zo belangrijk, omdat je door je werk heen kunt laten zien hoe je volging van Jezus bent en anderen daarmee kunt dienen.

risicoanalyse

Elk jaar evalueert het bestuur de risico's van Interserve om daarmee de minimale omvang van de continuïteitsreserve te bepalen. De voornaamste risico's voor Interserve zijn:

- **Een langdurig negatief saldo in een Partnerfonds.** Om dit te voorkomen verstrekt de administrateur maandelijkse rapportages, zodat tijdig kan worden ingegrepen. Zodra een Partnerfonds negatief is, nemen de uitzendcoördinatoren contact op met de betreffende thuisfrontcommissie om te bespreken hoe het tekort kan worden weggewerkt. De te nemen maatregelen zijn benoemd in onze Financieel-administratieve Regeling (FAR). Daarnaast zet de fondsenwerver zich actief in om de Partnerfondsen te versterken en de thuisfrontcommissies te adviseren. Dit gebeurt in het kader van het in 2015 ingevoerde beleid omtrent gezamenlijke fondsenwerving. ►

- **Tegenvallende giften voor de kantoorexplotatie.** De trends in fondsenwerving geven aan dat het werven voor een algemeen doel moeilijker en kostbaarder wordt. Desondanks denken we de inkomsten te kunnen verhogen via professionele fondsenwerving en het nieuwe beleid van gezamenlijke fondsenwerving.
- **Een conflict met een Partner omtrent onze zorgplicht.** Mocht een dergelijk risico zich voordoen, dan kan dat van invloed zijn op het werven van nieuwe Partners en fondsen. Om dit te voorkomen en/of te beperken zijn er protocollen en interne regelingen (zoals de FAR) opgesteld met Partners waarin maatregelen staan vermeld indien deze risico's zich voordoen. We zijn dankbaar dat het afgelopen jaar is verlopen zonder conflicten met Partners of grote crises.
- **Stijgende exploitatiekosten.** Kosten worden beheerst door een strak budget te hanteren dat goed gemonitord wordt via maandelijkse rapportages. Mocht er desondanks een tegenvaller zijn, dan kan een beroep worden gedaan op de continuïteitsreserve.

Op basis van bovenstaande risicoanalyse heeft het bestuur vastgesteld dat de continuïteitsreserve een omvang moet hebben van minimaal € 125.000 en maximaal € 250.000.

Het bestuur gaat zich in 2019 verder professionaliseren in zijn toezicht-houdende taak door enkele verbeteringen door te voeren in zijn beleid,

protocollen, rapportages en toezicht op de naleving ervan.

meerjarenbeleidsplan 2015-2018

Interserve Nederland baseert haar activiteiten op een meerjarenbeleidsplan. Het jaar 2018 was het laatste jaar van het meerjarenbeleidsplan 2015-2018. In dit meerjarenbeleidsplan zijn de volgende strategische keuzen gemaakt:

1. De kerk (in Nederland) dienen die deelneemt aan Gods missie onder Aziaten en Arabieren;
2. Versterken van een discipling community;
3. Versterken van de interne organisatie.

Na een grondige tussentijdse evaluatie van het vierjarenbeleidsplan in het eerste kwartaal van 2017 is besloten om te focussen op één speerpunt: het uitzenden van Partners en de impact daarvan op de zendende kerk. De speerpunten 'de kerk (in Nederland) dienen die deelneemt aan Gods missie onder Aziaten en Arabieren' en 'versterken van een discipling community' vloeien hieruit voort en zullen indirect via de uitgezonden Partners aan de orde komen. In 2018 hebben we de focus op het uitzenden van Partners uitgewerkt in een ambitieuze communicatiestrategie voor de jaren 2019 tot en met 2021. Deze is gericht op naamsbekendheid zodat we meer Partners en donateurs kunnen werven. In dit nieuwe communicatieplan profileren we ons als het 'uitzendbureau waar geloof werkt'.

terugblik 2018

Met dankbaarheid kijken we terug naar

2018. We hebben wederom ervaren dat God trouw is:

- In 2018 waren in totaal 50 Partners uitgezonden of in voorbereiding. Het aantal Partners is daarmee iets afgenomen ten opzichte van vorig jaar (52). Twee Partners keerden terug in 2018, één Partner in Nederland werd teamlid van Team Nederland en drie nieuwe Partners werden uitgezonden. Momenteel bereiden twee nieuwe kandidaten zich voor op uitzending. We bidden voor meer Partners in 2019 zodat we kunnen doorgroeien naar 70 Partners. De werving is hierop ook volledig gericht.
- Tezamen met circa 750 andere Interserve-Partners vanuit de hele wereld mogen we het goede nieuws van Jezus in woord en daad verkondigen in Azië en de Arabische Wereld. In het hoofdstuk 'De impact van onze Partners' kunt u een aantal verhalen lezen waaruit blijkt dat God aan het werk is en hoe mensen veranderen.
- Na enkele jaren van afname vertoont 2018 een duidelijke groei van het aantal On Trackers. In 2017 waren dit er nog vijf, in 2018 zijn dertien On Trackers uitgezonden. In 2019 hopen we dertig On Trackers uit te zenden. Met het huidige aantal sollicitanten en kandidaten lijkt dat te lukken.
- Er werd één teamtrip georganiseerd naar Jordanië in samenwerking met Stichting Livingstone.
- De algemene giften zijn in 2018 gegroeid naar € 309.000 (exclusief een grote nalatenschap, zie hieronder). Dat is ruim € 27.000 meer dan

in 2017.

- Evenals in 2017 is 89% van de lasten besteed aan de doelstelling. Dit is boven de begrote norm van 85%, een mooi resultaat. De wervingskosten baten zijn ten opzichte van 2017 met slechts 3% gestegen. Hiermee komt het percentage voor de wervingskosten baten ten opzichte van de totale baten op 5%.
- Een bijzondere zegen was de grote nalatenschap die we eind 2018 ontvingen van een heel betrokken donateur, die Interserve al jaren een warm hart toedroeg. Het hoge positieve saldo van baten en lasten in 2018 van € 751.335 is geheel te verklaren door deze grote, eenmalige gift, anders was het saldo negatief geweest. Alle andere ontvangen baten zijn vrijwel conform de begroting. 72% van de ontvangen giften komt via een automatische incasso binnen. De rest via eenmalige giften. Een stabiele situatie.

In het hoofdstuk 'ontwikkelingen in 2018' blikken we verder terug op onze werkzaamheden.

voorblik 2019 en verder

In 2017 was reeds besloten om te focussen op één speerpunt: het uitzenden van Partners. In 2018 is gewerkt aan een ambitieus en strategisch communicatieplan voor de jaren 2019 tot en met 2021. In 2019 staan drie communicatiecampagnes gepland om de naamsbekendheid van Interserve in Nederland te verhogen. Die naamsbekendheid is van groot belang om meer Partners (zowel korte als lange termijn) en donateurs te werven. ►

Tegelijk zien we de wereld veranderen en proberen we de wereldwijde trends te interpreteren. Daarom heeft het bestuur besloten om in 2019 en 2020 enkele thema's uit te werken met het oog op 'Interserve in 2025'. We verwachten dat zending in toenemende mate multicultureel zal worden en van overal naar overal zal gaan. Dit stelt

ons voor de vraag hoe wij mensen met een migratieachtergrond uit Azië en Arabische wereld kunnen bereiken én betrekken bij Gods wereldwijde werk. Een andere vraag is hoe we jongeren, maar ook zakenmensen betrekken bij zending en hun missionaire impact kunnen stimuleren.

bestuur

Het bestuur bestaat uit leden met verschillende kerkelijke achtergronden die een hart hebben voor zending.

Met zeven bestuursleden voldoet Interserve aan het minimum aantal bestuursleden zoals bepaald in de statuten van Interserve.

Per 31 december 2018 bestond het bestuur uit de volgende personen:¹

Dhr. mr. A. S. Zwanepol, voorzitter	(oktober 2011)	Wassenaar
Dhr. W. J. J. Ester, vicevoorzitter	(november 2011)	Amersfoort
Dhr. H. Dekker BSc, penningmeester	(juni 2015)	Soest
Mw. G. den Dikken MA MSc, lid	(november 2012)	Drachten
Dhr. A. J. van Heusden, lid	(november 2014)	Driebergen-Rijsenburg
Mw. dr. P. M. Sonnenberg, lid	(juni 2016)	Utrecht
Mw. dr. A. J. van Ginkel, lid	(juni 2016)	Veenendaal

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen één keer worden herbenoemd. Indien door het reglementair aftreden van een bestuurslid de continuïteit van het bestuur in gevaar dreigt te komen, kan het bestuur bij uitzondering alsnog beslissen over te gaan tot herbenoeming. In 2018 waren er geen veranderingen in de samenstelling van het bestuur. In 2019 zullen wel nieuwe bestuursleden nodig zijn in verband met het beëindi-

gen van de tweede termijn van twee bestuursleden.

De bestuursleden hebben de volgende hoofd- en nevenfuncties:

- Dhr. Zwanepol is Algemeen Directeur bij TAQA Energy;
- Dhr. Ester is Reporting Process Manager bij Stichting Open Doors;
- Dhr. Dekker is interim-manager en heeft als nevenfuncties:
 - o Voorzitter Raad van Toezicht

- Stichting Jong Leren, Heemstede (2015-heden)
- o Penningmeester Stichting Beheer Christengemeente Soest (2015-heden)
- o Lid Raad van Toezicht en voorzitter Auditcommissie De Passie, Houten (2014-heden);
- Mw. Den Dikken is als predikant verbonden aan de Protestantse Gemeente Drachten;
- Dhr. Van Heusden is gepensioneerd en nog actief in Stichting Connecting Churches en als voorganger;
- Mw. Sonnenberg is universitair docent Praktische Theologie/Youth Ministry aan de Protestantse Theologische Universiteit en predikant in de Protestantse Kerk in Nederland;
- Mw. Van Ginkel is Senior Multilingual Education Expert bij Multilingual Education Consultancy.

Aan bestuurders en toezichhouders zijn geen bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders. Er geldt wel een reiskostenvergoeding voor vrijwilligers, waarvan de bestuursleden in 2018 geen gebruik hebben gemaakt.

Het bestuur heeft als taak om op hoofdlijnen te besturen op vijf inhoudelijke gebieden: doelstelling, besteding van de middelen, fondsenwerving, omgaan met vrijwilligers en het functioneren van de organisatie. Het bestuur bepaalt het beleid op strategisch niveau en stelt de financiële kaders vast. Het beleid en de begroting worden afgestemd op de statutair

vastgelegde doelstelling. Daarnaast ziet het bestuur toe op de richtlijnen en gedragscodes die Interserve hanteert:

- Child Protection Policy (een protocol dat door alle Interserve-entiteiten wordt erkend)
- Klachtenprocedure
- Richtlijn Jaarverslaggeving 650 voor fondsenwervende organisaties
- Beleid kosten en methoden fondsenwerving
- Interne richtlijnen en handleidingen:
 - o Financieel-administratieve Regeling (voor Partners en TC's)
 - o Arbeidsvoorwaarden voor stafleden
 - o Handboek voor Thuisfrontcommissies
 - o Wegwijzer en Welkom thuis voor Partners

besproken onderwerpen in 2018

Het bestuur heeft in 2018 vier keer vergaderd. Het bestuur heeft zowel een toezichthoudende als een visiebepalende rol. De vergaderingen bestaan dan ook uit deze twee gedeelten. In het toezichthoudende deel bespreekt het bestuur de directieverslagen, de financiële rapportages en de risico's. Het bestuur stelt ook het jaarverslag en de begroting vast.

In het visiebepalende deel kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Wat is een goed bestuur? Wordt er voldoende aandacht besteed aan evaluatie, herzien van (oude) beleidsregels en registratie van belangrijke documenten? Uit deze bespreking zijn diverse actiepunten gekomen die moeten leiden tot een ►

¹ De datum geeft het moment van aantreden aan.

- ontwerp toezichtskader.
- Er zijn plannen gemaakt om te komen tot een visie en toekomstplaatje voor 'Interserve in 2025'. Het voornemen is om dit eind 2020 af te ronden. De thema's die worden besproken zijn o.a. global economy, migratie en jongeren.
- De hoogte van de begeleidingsbijdrage die aan Partners wordt doorbelast en welke principes hierin leidend zijn.
- De regionaal directeur van Interserve, Chris Binder, informeerde het bestuur over de ontwikkelingen in zending wereldwijd en in Europa.

- Mogelijkheden voor zending zijn er nu in Griekenland waar nog steeds migranten uit ons werkgebied aankomen voordat ze verder Europa in gaan. Voor Interserve betekent dit een toenemende inzet van Team Nederland dat nu nog uit slechts drie Partners bestaat.
- Het nieuwe communicatiebeleid 2019-2021 is tijdens drie vergaderingen uitgebreid besproken. De ambities zijn hoog (groeien van 50 naar 70 Partners), maar de risico's en de gevraagde inzet ook. Het bestuur heeft dit onderkend en is hierover in gesprek gegaan met

de staf. Dit heeft geleid tot een grotere betrokkenheid.

- Het beleid erfenissen en nalatenschappen is besproken. Dit gebeurde met het oog op de bijzondere nalatenschap die we hebben ontvangen en die goed besteed dient te worden. In 2019 wordt dit beleid verder uitgewerkt.

financiële commissie

De financiële commissie heeft in 2018 eveneens vier keer vergaderd ter voorbereiding van de bestuursvergaderingen. De commissie heeft de financiële rapportages in 2018 en de

jaarrekening 2017 besproken en adviezen geformuleerd voor het bestuur. Daarnaast is ook gesproken over het Onderzoek Begeleidingsbijdrage, dat is uitgevoerd door een Partner. Dit is later in het bestuur behandeld en hieruit is een aantal principes gekomen voor verder onderzoek.

Ook het huidige beleggingsbeleid is opnieuw besproken. Besloten is om het beleid te handhaven, wat betekent dat er niet belegd kan worden in aandelen. Ook is nieuw beleid omtrent de solidariteitsreserve en nalatenschappen voorbesproken ter advisering aan het bestuur. Ten slotte is het jaarplan 2019 met de bijbehorende exploitatiebegroting besproken.

De financiële commissie is een adviseerende commissie onder verantwoordelijkheid van het bestuur. De penningmeester zit de vergaderingen voor. De thuisfrontcommissies zijn welkom bij de vergaderingen en ontvangen een uitnodiging. Hiervan werd in 2018 in toenemende mate gebruik gemaakt.

directie

De dagelijkse leiding van Interserve is gedelegeerd aan de directeur, de heer C. A. (Arco) de Leede (Veenendaal). De directeur is verantwoordelijk voor het leiding geven aan en functioneren van het kantoorteam, het ontwikkelen en (doen) uitvoeren van beleid, fondsenwerving en PR, de samenwerking met zuster- en parapluorganisaties, de samenwerking en communicatie met Interserve Internationaal en het zorg dragen voor regelmatige evaluatie en rapportage aan het bestuur. De ►

nevenfuncties van de heer De Leede bestaan uit een bestuursfunctie bij Stichting Al Massira International (Engeland) en bij Stichting ACT (Zweden).

bezoldiging directie

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Interserve Nederland de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarin-

komen. De weging van de situatie bij Stichting Interserve Nederland vond plaats door het bestuur. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 310 punten met een maximaal jaarinkomen van € 73.023. Het voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directeur bedroeg in 2018 voor de heer C. A. de Leede (0,9 FTE/12 mnd.): € 50.264. Deze beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven voor de heer C. A. de Leede met een bedrag van € 55.686 binnen het in de regeling opgenomen

staf

Per 1 januari 2019 waren er 9 personen (in totaal 5,45 fte) in betaalde dienst. Zij waren als volgt verdeeld over de aandachtsgebieden:

Werving (van Partners)	0,8
Vorbereiding en Begeleiding	1,43
Impact zending	0 (0,4 op vrijwillige basis)
Marketing (communicatie en fondsenwerving)	1,24 (en 0,4 op vrijwillige basis)
Member care	0 (en 0,9 ondersteund door vriendenkring)
Kantoor	1,08 (en 0,8 op vrijwillige basis)
Directie	0,9

De salarissen van de betaalde werknemers, inclusief dat van de directeur, liggen in de schalen 5-10 zoals deze zijn vastgelegd in de arbeidsvoorwaarden van de Protestantse Kerk in Nederland. Interserve heeft haar eigen arbeidsvoorwaardenregeling, maar volgt de cao van de Protestantse Kerk Nederland betreffende salariëring, salarisverhogingen, inflatiecorrecties, eindejaarsuitkeringen en jubileumgratificaties.

Interserve Nederland kan **niet functioneren zonder vrijwilligers**. We zetten deze waardevolle mensen in op allerlei taken.

maximum bedrag van € 73.023 per jaar. De belaste vergoedingen/bijbetalingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening vermeld in de toelichting op de staat van baten en lasten.

vrijwilligers

Interserve Nederland kan niet functioneren zonder vrijwilligers. We zetten deze waardevolle mensen in op allerlei taken, variërend van heel praktische tot meer beleidsmatige. We kennen vier soorten vrijwilligers:

- Kantoorvrijwilligers helpen ons met praktische klussen zoals adresadministratie, boekhouding, algemene administratieve werkzaamheden en giftenadministratie, maar tevens bij het ontwikkelen van beleid op het gebied van voorlichting en uitzendingen. Dit zijn mensen die op regelmatige basis een dag(deel) op kantoor zijn. Per 31 december hadden we 7 kantoorvrijwilligers, met een totaal van 1,7 fte (in 2017 was dit eveneens 1,7 fte).
- De thuisfrontcommissies (TC's) van

de diverse uitgezonden Partners leveren een onmisbare bijdrage aan het werk van Interserve. In totaal zetten ruim 180 TC-leden zich vrijwillig in om gebed voor de Partners te stimuleren, fondsen te werven, nieuwsbrieven te verzorgen en andere praktische zaken te regelen.

- Er zijn enkele commissies actief. De selectiecommissie (SC) assisteert de coördinatoren Long Track en On Track bij het selecteren van nieuwe kandidaten. De SC telt momenteel drie leden. De Business As Mission commissie (kortweg BAM-commissie) bestaat uit zes leden. Zij ondersteunt en adviseert de directeur met het oog op de bevordering van het concept 'Business As Mission', het organiseren van BAM Club avonden en het uitlenen van startkapitaal aan Interserve BAM'ers. De financiële commissie ten slotte adviseert het bestuur over zijn financiële verantwoordelijkheden. De commissie bestaat uit drie leden. Daarnaast kunnen bij elke vergadering TC-leden aanschuiven om mee te praten over het financiële beleid. Hierdoor wordt de adviesfunctie van deze commissie versterkt. ►

- Het ambassadeursnetwerk wordt gecoördineerd door een vrijwilliger die ongeveer zes actieve ambassadeurs aanstuurt. Zij zetten zich in voor standwerk, presentaties e.d.
- Het Mentoring for Mission werk wordt gecoördineerd door een vrijwilliger die 14 mentoren aanstuurt.
- Elke maand wordt er op twee locaties een gebedsgroep gehouden waaraan doorgaans 10 tot 15 mensen deelnemen. Hier wordt gebeden voor de Partners en de kerk in ons werkgebied.

communicatie met belanghebbers

Interserve streeft ernaar om zo open en transparant mogelijk te communiceren met haar achterban. Omdat veelal gewerkt wordt in landen waar christenen worden vervolgd is er altijd een afweging tussen openheid en voorzichtigheid. We gebruiken de volgende communicatiemiddelen:

- Onze nieuwsbrief Dienen verschijnt vier keer per jaar en wordt verzonden naar zo'n 12.000 lezers.
- De maandelijkse E-news met nieuwsberichten en gebedspunten.
- De website bevat informatie over uitzending, verhalen, evenementen e.d.
- Social media: Facebook, Twitter en Instagram
- Nieuwsbrieven van Long Trackers en On Trackers; deze worden verzonden door hun eigen thuisfrontcommissie.
- Presentaties en stands tijdens conferenties, beurzen en in gemeenten van onze Partners.
- Free publicity in de vorm van persberichten, artikelen in christelijke

tijdschriften en radio-interviews.

beleid met betrekking tot omvang en functie van reserves en fondsen

Interserve heeft het beleid omtrent de omvang van de continuïteitsreserve in 2015 grondig herzien. Dit beleid wordt jaarlijks opnieuw geëvalueerd. Ook in 2018 is geconcludeerd dat de reserve minimaal € 125.000 en maximaal € 250.000 moet zijn om de continuïteit te waarborgen. De reserves bestaan verder uit een solidariteitsreserve. Deze is in 2017 voor het eerst geboekt vanwege een overschot op een Partnerfonds. De solidariteitsreserve is bedoeld om individuele Partnerfondsen te ondersteunen.

De fondsen zijn allemaal bestemmingsfondsen waarin bestemde giften voor Partners of hun project worden geboekt. Het beleid voor Partnerfondsen is dat deze niet negatief mogen zijn. De thuisfrontcommissies van de Partners hebben een inspanningsverplichting om de fondsen te werven, omdat zij primair de verantwoordelijkheid dragen. In het kader van gezamenlijke fondsenwerving ondersteunt Interserve de thuisfrontcommissies bij deze taak.

Interserve hanteert een strikt beleggingsbeleid waarin geen ruimte is voor risicovolle beleggingen. De gelden worden alleen belegd in spaarrekeningen, deposito's en Nederlandse staatsobligaties. Om het risico te spreiden worden deze beleggingen gedaan bij diverse banken.

beleid kosten en methoden fondsenwerving

Interserve Nederland hanteert een flexibel beleid ten aanzien van de kosten voor fondsenwerving. Het bestuur beslist jaarlijks over het te besteden budget op basis van plannen die door de fondsenwerver worden ingediend. Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd. Interserve gebruikt social media, telemarketing, evenementen en direct mails voor het werven van fondsen. Indien deze bestemd zijn voor uitzendingen worden eerst de gemaakte kosten afgetrokken.

lidmaatschappen en samenwerkingsverbanden

Interserve Nederland werkt samen met

de volgende organisaties:

- Als deelnemer van de Nederlandse Zendingsraad (NZR), het landelijk platform voor protestantse en orthodoxe kerken en organisaties op het terrein van zending en evangelisatie.
- Als deelnemer van MissieNederland, een werkgemeenschap van missionaire organisaties en plaatselijke gemeenten.
- Loving & Serving Muslims is een gezamenlijk initiatief van AWZ/Pioneers, CAMA, Evangelie & Moslims, Frontiers, Gave, Jeugd met een Opdracht, Navigators, NEM, OMF, Operatie Mobilisatie, People International, Trans World Radio, WEC, ZakBijbelBond en Interserve Nederland. Regelmatig worden ►

activiteiten georganiseerd om christenen in Nederland te stimuleren om het evangelie te delen met moslims.

- De GZB was in 2018 betrokken bij twee uitzendingen.
- ICCO & Kerk in Actie was in 2018 betrokken bij drie uitzendingen.
- Deputaten Buitenlandse Zending en Deputaten Diaconaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) is indirect betrokken bij enkele uitzendingen.
- In samenwerking met Verre Naasten is een echtpaar uitgezonden naar Noord-Afrika.

over Interserve

De stichting is opgericht op 10 juni 1971 als Stichting Bijbelse en Medische Zendingsgemeenschap (BMZG). Op 24 april 1991 werd de naam gewijzigd in Stichting Interserve Nederland. De stichting is statutair gevestigd te Zeist. Het kantoor is gevestigd te Driebergen-Rijsenburg. Interserve Nederland is een stichting naar Nederlands recht. Gegeven haar activiteiten wordt de stichting in beginsel niet als ondernemer aangemerkt voor de vennootschapsbelasting. Ook is de stichting niet btw-plichtig.

statuten

De statuten zijn in 2018 niet gewijzigd.

instelling van algemeen nut (ANBI)

Interserve Nederland is een algemeen nut beogende instelling (ANBI), zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid, onderdeel 3 van de Successiewet 1958. Op 30 januari 2008 is door de Belastingdienst aan Interserve de ANBI-status

verleend. Na een routinecontrole in 2016 heeft de Belastingdienst bevestigd dat Interserve met recht de ANBI-status heeft. Hierdoor is een gift voor de gever aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Tevens zijn over ontvangen giften of nalatenschappen door de stichting geen schenking- of successierechten verschuldigd.

CBF-Erkend Goed Doel

Interserve is sinds 2016 een CBF-Erkend Goed Doel. Dit laat zien dat Interserve zich houdt aan de regels die gelden voor erkenning door het onafhankelijke Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Erkende goede doelen weten wat ze willen bereiken, hebben hun organisatie op orde en vertellen daar open en begrijpelijk over. Door het instellen van een onafhankelijk (financieel) onderzoek naar de besteding van de gelden van de aangesloten organisaties wordt de basis gelegd voor het verstrekken van een keurmerk van financiële betrouwbaarheid. Eens in de drie jaar toetst het CBF erkende goede doelen opnieuw. Er kunnen ook tussentijds controles plaatsvinden. ●

De komende jaren wil Interserve groeien van 50 naar 70 Partners.

ontwikkelingen in 2018.

Zowel op het gebied van uitzendingen als op het terrein van communicatie en fondsenwerving zijn er het afgelopen jaar verschillende ontwikkelingen geweest. In dit hoofdstuk bespreken we de belangrijkste ontwikkelingen en geven we aan wat we hiervan hebben geleerd met het oog op de toekomst.

werving en promotie

Het aantrekken van een coördinator werving en promotie in 2017 heeft het afgelopen jaar zijn vruchten afgeworpen. Er werden dertien mensen uitgezonden via het korte termijn programma On Track, en nog eens tien zijn geworven en staan klaar om in 2019 te worden uitgezonden. De drie voorlichtingsavonden werden goed bezocht. De resultaten van onze aanwezigheid op evenementen waren wisselend. Vooral Opwekking viel

tegen, ondanks een grote investering. Het blijft moeilijk om op te vallen tussen zoveel soortgelijke organisaties die alle een beroep doen op de aandacht van de bezoekers. Onze naamsbekendheid is nog steeds gering. Door concrete vacatures aan te bieden willen we onszelf profileren als 'het uitzendbureau waar geloof werkt'. Het is daarbij wel zaak om de verwachtingen van geïnteresseerden goed te managen. Zo merken we bijvoorbeeld dat mensen zich steeds

vroeger oriënteren, maar we kunnen niet garanderen dat de vacature die zij interessant vinden over een jaar nog steeds beschikbaar is.

Om in een eerder stadium met geïnteresseerden in aanraking te komen hebben wij ons aangesloten bij Xplore Mission, een weekendprogramma dat zich richt op christenen die willen ontdekken of zending bij hen past. Dit is een gezamenlijk initiatief van OMF, WEC, Wycliffe en Interserve.

groei Long Track is achtergebleven

Het uitzenden van Partners is voor Interserve momenteel het belangrijkste middel om haar doelstellingen te behalen. Daarom richten we ons de komende jaren op het vergroten van het aantal uitzendingen. Dit lukt goed voor de korte termijn uitzendingen, maar helaas is de groei van het aantal lange termijn uitzendingen – Long Track – achtergebleven. Op dit moment is één echtpaar zich aan het voorbereiden op de Bijbelschool in Engeland. Zij hopen later dit jaar naar Zuid-Azië te vertrekken. Nieuwe aanmeldingen zijn er niet geweest in 2018. Dit heeft voor een deel te maken hebben met de bewuste keuze om vooral in te zetten op de werving voor korte termijn uitzendingen. De praktijk leert namelijk dat gemiddeld 30% van de On Trackers daarna voor langere termijn wil worden uitgezonden. We verwachten dus op termijn een doorstroming van On Track kandidaten naar het Long Track programma. Er is op dit moment geen duidelijk beleid voor het specifiek werven van kandidaten voor lange termijn. Hierover zal in 2019 worden gesproken,

al zal ook het komende jaar de nadruk blijven liggen op het werven van On Trackers.

nieuwe accenten in communicatie en fondsenwerving

Voor de fondsenwerving is 2018 een bewogen jaar geweest. De telemarketingactie in het begin van het jaar was erg bemoedigend. Een grote groep trouwe donateurs toonde zich bereid om ons een jaar lang met een extra bedrag van bijna 30.000 euro te ondersteunen zodat we het aantal uitzendingen konden uitbreiden. Wel hebben we gemerkt dat we de relatief kleine groep donateurs niet moeten overvragen. Daarom zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om onze achterban te vergroten. Dit viel samen met de keuze voor ons nieuwe communicatiebureau Frivista. Met hen hebben we plannen gemaakt om de komende drie jaar te werken aan het versterken van onze financiële basis. Waar natuurlijke verbindingen zijn geven mensen het gemakkelijkst. Door het werven van nieuwe Partners zal het aantal donateurs naar verwachting ook groeien. We realiseren ons dat door deze keuze donateurs voor korte tijd aan ons verbonden zullen zijn, maar het voordeel daarvan is dat meer mensen in aanraking komen met het werk van Interserve.

In 2018 hebben we ook onze mailingen geëvalueerd, zowel geprint als digitaal. We constateerden dat onze mailingen te frequent waren. Dat bleek ook uit sommige reacties van onze donateurs. Daarom hebben we voor 2019 besloten om niet alleen ►

het aantal mailingen te verminderen, maar ook het aantal geefverzoeken. We zoeken naar manieren om onze achterban op andere manieren op de hoogte houden van wat er gebeurt in de landen waar we werkzaam zijn. Dit zullen we doen door de nieuwe uitgave Shift, waarin ruimte is voor meer inhoudelijke verhalen.

Een van onze donateurs heeft ons bij zijn overlijden een groot bedrag nagelaten. Het is bijzonder om te ervaren hoe loyaal onze donateurs zijn en hoe belangrijk zij het werk van Interserve vinden. Deze nalatenschap verlicht de druk op de fondsenwerving en geeft ons meer ruimte om mensen te werven en uit te zenden.

member care conferentie over veerkracht

Voor onze Member Care coördinator was het bijwonen van de European Member Care Consultation in Malaga een van de hoogtepunten. Het thema was 'Treasure in jars of clay – building resilience in the midst of turmoil'. In een wereld die in toenemende mate instabiel wordt is het werken aan veerkracht absoluut noodzakelijk. Deze conferentie heeft ons geïnspireerd tot het ontwikkelen van de workshop 'Bouwstenen voor veerkracht'. Samen met nieuw uit te zenden Partners willen we tijdens deze workshop nadenken over de vraag: wat kun je doen om te werken aan je eigen veerkracht, zodat je beter terug kunt veren als je uit balans bent geraakt door heftige gebeurtenissen in het werkgebied? De workshop mondt uit in het schrijven

van een persoonlijk 'veerkrachtplan' waar Partners mee aan de slag kunnen en waar we hen ook op kunnen bevragen. Op deze manier hopen we vervroegde uitval te voorkomen.

begeleiden bij terugkeer naar Nederland

Een belangrijke taak van de member care coördinator is het begeleiden van Partners die hun gastland gaan verlaten en terugkeren naar Nederland. Dit proces wordt re-entry genoemd. De begeleiding begint met het geven van adviezen die helpen om goed afscheid te nemen van het gastland. Na terugkeer in Nederland worden suggesties aangereikt die kunnen helpen bij het settelen in Nederland.

In principe loopt de member care coördinator nog een jaar met mensen op na hun terugkeer. Dit kan verlengd worden in geval van een lastige re-entry. In 2018 heeft de member care coördinator met vier Partners en één On Track Plusser opgelopen in hun re-entry proces, en heeft zij drie Partners die in 2019 gaan terugkeren materialen aangereikt die kunnen helpen in het afscheid nemen. Samen met één van de uitzendcoördinatoren werd een re-entry workshop gehouden voor de thuisfrontcommissies van de drie Partners die in 2019 gaan terugkeren. Hierbij waren ook de ouders van een van hen aanwezig. We overwogen om voortaan vaker familieleden uit te nodigen om deze workshop bij te wonen.

Zij kunnen tenslotte een belangrijke schakel zijn in het terugkeerproces.

aandacht voor de kinderen van onze Partners

Sinds 2017 heeft Interserve ook een Third Culture Kids coördinator. Zij richt zich op de kinderen van onze Partners en geeft advies aan de ouders. Inmiddels heeft zij bijna alle kinderen persoonlijk kunnen ontmoeten. De leeftijden van de kinderen lopen enorm uiteen. Zo ging zij afgelopen jaar op kraambezoek maar stuurde ze ook materialen toe voor vervolgstudie in Nederland. Vraagstukken als taalontwikkeling en het bijhouden van de Nederlandse taal zijn regelmatig terugkerende thema's. Daarnaast het steeds maar weer afscheid moeten nemen van vrienden en de gevolgen daarvan. En verder de schoolkeuze: gaan de kinderen naar een lokale school of toch naar internationaal onderwijs; wordt het een kostschool of een dagschool, welke mogelijkheden willen de ouders openhouden voor de kinderen qua toekomstige studie? Allemaal vragen waarop we in afzonderlijke situaties een passend antwoord moeten vinden. Hoe kunnen we deze jonge mensen helpen om het gevoel te hebben dat ze ergens thuis horen? Hoe halen we het beste uit het opgroeien in een interculturele context en gaan we om met de lastige kanten ervan? Welke speciale zorg is nodig en hoe kan dit geregeld worden? Het is goed om een coördinator te hebben die zich met deze vragen bezighoudt en hiervoor handreikingen doet. ►

impact op de uitzendende gemeente

Interserve wil het contact tussen Partner en uitzendende gemeente stimuleren omdat we geloven dat dit de zendingsvisie van de gemeente op een positieve manier kan beïnvloeden. Daarom streven we ernaar om tijdens verlopresentaties van Partners een ambassadeur van Interserve aanwezig te laten zijn. Dit lukt in de meeste gevallen. Vanuit de reflecties van ambassadeurs kunnen we concluderen dat hun aanwezigheid gewaardeerd wordt.

Een belangrijk aandachtspunt blijft ook dat de presentatie kort, actueel en aansprekend moet zijn. Dit geldt des te meer als we voor de tweede

of derde keer komen. Het gebruik van goed visueel materiaal is hierbij essentieel. Ook het improvisatietalent van de ambassadeur speelt een rol.

Tijdens hun verlof hebben we met de meeste Partners een gesprek over de vraag hoe hun uitzending kan bijdragen aan het ontwikkelen van de zendingsvisie in de eigen gemeente. Hierbij gaat het vooral om wederzijds leren op het gebied van discipelschap. De Partners zijn een belangrijke spil in het realiseren van deze doelstelling. Nieuwsbrieven, blogs en presentaties zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. In de gesprekken met Partners valt een aantal zaken op:

- Sommigen van hen hebben een goede relatie met de zendende gemeente en kunnen voorbeelden noemen waarbij gemeente en Partner van elkaar leren wat discipelschap inhoudt.
- Voor anderen is deze nieuwe focus relatief nieuw. Ze ervaren de gesprekken op kantoor wel als een stimulans om na te denken over mogelijkheden om de visie en missie van Interserve in hun communicatie met de gemeente te verwerken.
- Bij een aantal thuisfrontcommissies is de focus vooral gericht op het rond krijgen van de financiering van de uitzending en is er weinig ruimte en motivatie om de uitzending te plaatsen in het kader van de bredere visie en missie van Interserve. Het blijft een uitdaging om hen te laten zien dat ook de fondsenwerving begint met het creëren van visie.

In het komende jaar hopen we met verschillende thuisfrontcommissies een gesprek te hebben over de mogelijkheden van het vergroten van de impact van de uitzending. Daarbij proberen we vooral te luisteren naar wat er al gebeurt en hoe Interserve hen kan ondersteunen om aan dit onderwerp aandacht te besteden. Er is hard gewerkt aan het ontwikkelen van een set van 16 kaarten met de titel 'Ontmoet en Verander'. Dit product zou het gesprek op gang kunnen brengen. Komend jaar hopen we deze kaarten bij de TC's te presenteren. Ook de workshop 'The Bucketlist' en missiontrips zouden de impact

van de uitzending kunnen vergroten.

nieuw CRM-programma

In 2018 stonden we onverwachts voor de keuze om een nieuw CRM-programma te gaan gebruiken. De kosten van het huidige programma liepen dusdanig op dat het voordeliger bleek om over te stappen naar een nieuw programma. We hebben gekozen voor Salesforce, een programma dat door steeds meer non-profitorganisaties gebruikt wordt en veel mogelijkheden biedt. G-company heeft ons begeleid in het implementeren van het programma. Vanaf 1 september 2018 zijn we het programma gaan gebruiken. De eerste tijd stond vooral in het teken van het leren werken met Salesforce, maar ook het verbeteren van toepassingen binnen het programma zodat we er efficiënter door konden werken. We zijn enthousiast over de mogelijkheden die het programma ons en de thuisfrontcommissies biedt. Thuisfrontcommissies hebben via een community portal toegang tot Salesforce, zodat zij inzage hebben in de stand van de fondsen en de gegevens van contactpersonen die de uitzending volgen kunnen beheren. Verschillende leden van thuisfrontcommissies hebben in oktober de workshop 'Salesforce voor TC's' op ons kantoor bezocht, waarin zij kennis konden maken met het programma en ermee leerden werken. ●

impact van onze Partners.

Interserve is een zendingsorganisatie met een heel eigen manier van werken. Wij vinden dat geloof over heel je leven gaat. Zending is voor ons meer dan alleen het evangelie met woorden uitleggen. Het is een levensstijl, die wij kort samenvatten met de slogan 'Geloof werkt'. Dit houdt in dat wij zelf discipelen van Jezus Christus willen zijn in de praktijk van elke dag. Interserve wil meebouwen aan een rechtvaardige maatschappij waarin mensen naar elkaar omzien, eerlijk zijn en werken aan vertrouwen. Een maatschappij die respectvol omgaat met de schepping, zodat deze niet wordt uitgebuit maar zorgvuldig beheerd met het oog op toekomstige generaties. Dit vraagt om gedragsverandering. Daarom oefenen onze Partners niet alleen hun beroep uit, maar investeren zij in duurzame relaties. Ze richten zich vooral op de meest kwetsbaren, ongeacht hun religieuze achtergrond, om hun zelfredzaamheid te vergroten. Wat is de impact van het werk en het leven van de Interserve-Partners op hun omgeving? En hoe zien zij God aan het werk? Deze vragen hebben we onze Partners voorgelegd. Het leverde een aantal mooie reacties op, die u hieronder kunt lezen. Elders in dit ►

jaarverslag vindt u enkele langere verhalen uit onze nieuwsbrief Dienen. We hopen dat u hiermee een beeld krijgt van de impact die onze Partners hebben. De vruchten zijn niet alleen zichtbaar in de uitgevoerde werkzaamheden, maar ook in de persoonlijke contacten die zij hebben binnen en buiten hun werk. En hun uitzending heeft eveneens een positief effect op hun meelevende gemeente in Nederland.

kinderen met een beperking

Interserve-Partner Marijke is betrokken bij verschillende dagactiviteitencentra in het Midden-Oosten die zich richten op kinderen met een beperking. Zij geeft vooral trainingen aan de leerkrachten.

“Afgelopen donderdag was ik in M. Ik zag er allemaal blije kinderen. Ze hebben daar een leuke jongen die ADHD en een licht verstandelijke beperking heeft. Hij heeft nogal moeite om zijn mond te houden en als je met hem praat beweegt zijn hele lichaam. Deze jongen heeft in het verleden heel veel straf gekregen voor zijn gedrag.

In het begin ook in het centrum. Maar de afgelopen maanden heb ik daar veel gepraat over een positieve benadering en geprobeerd alternatieven aan te bieden. Afgelopen week zag ik een actieve blije jongen en leerkrachten die het nu leuk vinden om met hem te werken omdat ze zoveel verbeteringen zien.”

“In het tweede project lijken ze langzaam maar zeker het montessorisysteem door te krijgen. Het mooie is dat we ook daar zien dat het gedrag van de kinderen zoveel verbetert nu de leerkrachten beter beginnen te werken. Sarah was een meisje dat voorheen kleinere kinderen omver duwde, werk van andere kinderen op de grond gooide enzovoort. Als je haar nu bezig ziet met haar eigen werk, kan je je bijna niet voorstellen dat ze in het verleden zoveel problemen veroorzaakte. Ik zie nog wel dat het montessoriprincipe nog niet heel diep zit bij de leerkrachten, maar er is niet meer elke keer een terugval zoals voorheen. Dus ik hoop dat deze vooruitgang zich de komende maanden blijft voortzetten.”

bijles voor ouders

Interserve-Partner Rianne is betrokken bij een centrum dat het kleuteronderwijs in Nepal wil verbeteren. Het team realiseert zich dat hiervoor niet alleen beter onderwijs nodig is, maar dat ook de ouders hierbij moeten worden betrok-

“Als je Sarah nu bezig ziet **met haar eigen werk**, kan je je bijna niet voorstellen dat ze in het verleden **zoveel problemen** veroorzaakte.”

ken. Ook voor hen worden activiteiten georganiseerd. Rianne schrijft:

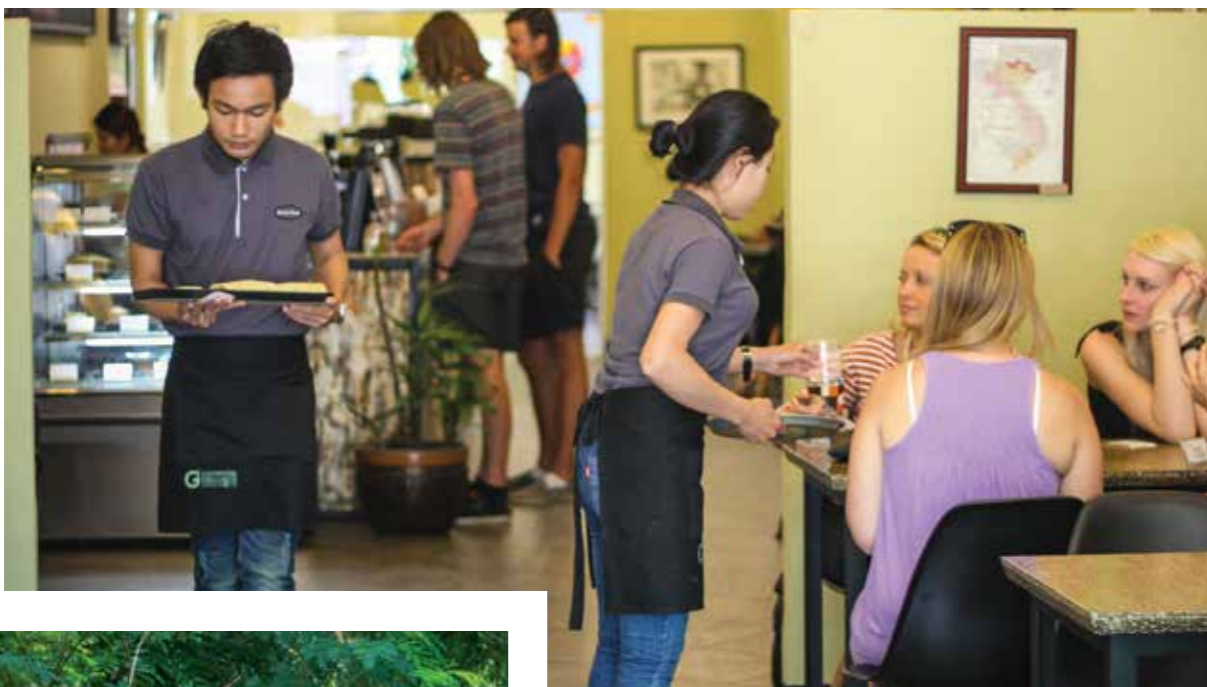
“Wonderlijk hoe God steeds de mensen bij onze conferenties brengt. In de ochtend durfde ik maar 150 stoelen neer te zetten en er waren meer dan 200 mensen. Geweldig om te zien dat ouders genieten van bijles en verschillende lessen volgen. We hadden lessen over hoe je als ouders kunt werken aan zelfvertrouwen bij kinderen, hoe je bepaalde technieken kunt gebruiken om goed naar ze te luisteren en wat het beste eten voor hen is. Hier wordt heel veel snoep en chips gekocht voor kinderen, vooral omdat groente en fruit in verhouding duur is. Onze kinderen spelen veel op school. We zeiden tegen de ouders: ‘Laat je kinderen spelen en speel zelf ook met hen.’ Dat is voor velen nog iets totaal nieuws. Ons motto is: ‘Door spelen kun je leren’. Daarvan proberen we ouders en kinderen te overtuigen.”

een paars winterjack als kerstgeschenk

Renske werkt als verloskundige in een christelijk ziekenhuis in Pakistan. De meeste aandacht besteedt zij uiteraard aan het begeleiden van bevallingen, maar samen met haar team heeft zij ook oog voor andere medewerkers

en wil ze ook naar hen een getuige zijn in woord en daad.

“Elk jaar hebben we met onze schoonmaaksters een afzonderlijke kerstbijeenkomst. Het evangelie wordt dan met ze gedeeld, we hebben een grote pot chai en versnaperingen. Ook geven we een kledingstuk aan alle 24 dames. Onlangs hadden we een hok opgeruimd, waar zich diverse plastic tonnen bevonden waar van alles in zat. Lappendekens, babykleertjes, enzovoort. Die tonnen moeten er wel meer dan 10 jaar ongeopend gestaan hebben. Ook was er een paars jack voor een kind van rond de 4 jaar. In overleg besloten we een aantal dekens uit te delen en ook dit jack. Om beurten mochten de dames iets uitkiezen. Een van onze nieuwe schoonmaaksters verscheen op de bijeenkomst met haar zieke kind op de arm, waarmee ze net bij de dokter was geweest. Het kind had geen sokken aan en droeg alleen een shirtje, terwijl de temperatuur maar een paar graden boven nul was. Kennelijk had de moeder de tweedehands markt afgelopen en niets gevonden voor haar kind. Omdat ze het feest niet wilde missen had ze haar kleuter meegebracht. Toen het haar beurt was koos ze stralend het jack uit. Het paste ►

precies..... Ook had ik nog een paar sokken en een muts voor het kind. Het jack heeft tien jaar in de ton gezeten voordat het zijn bestemming vond. De arme moeder vertelde dat ze gebeden had om een oplossing. Een initiatief dat jaren geleden gestart is kan dus grote gevolgen hebben. We hebben geen idee waar het jack vandaan kwam. We weten wel wie er nu heel erg blij mee is."

vervoer voor zieken op het platteland

Interserve-Partners Harm en Marja werken voor een organisatie die zich inzet voor kwetsbare mensen in een van de armste landen van Oost-Azië. Dit wordt mooi geïllustreerd door het verhaal van Nabat:

"Vroeger hadden we zoveel problemen. Mijn vrouw moest eens naar het ziekenhuis, maar er was niet genoeg geld om het vervoer te betalen. We hadden geen paardenkar of auto. Ik ben met de tractor gegaan. Omdat we de medicijnen niet konden betalen, is mijn vrouw overleden. Zo ging dat in die tijd. Ik werd verteerd door angst en bezorgdheid. Als ik eraan terugdenk, voel ik nog steeds de pijn vanbinnen.

Door de komst van de liefdadigheidsorganisatie is alles veranderd in ons dorp. Als we bellen, komt een auto de patiënt halen. We kunnen medicijnen betalen, zodat onze zieken sneller geholpen worden en blijven leven. We helpen elkaar. Ik ben blij dat de nieuwe generatie niet de pijn hoeft te voelen die ik had. Voor hen is het leven beter."

leven met teleurstellingen

Je leven delen met lokale vrienden is niet altijd eenvoudig. Dat ondervonden Interserve-Partners Marco en Pauline, die in Cambodja een kleuterschool hebben opgezet en investeerden in de relatie met de leerkrachten.

"Een paar van de leerkrachten woonden met hun gezin bij ons op de compound. We wilden ons leven met hen delen om te laten zien dat ook wij kwetsbare mensen zijn en dat we allemaal van vergeving moeten leven. We ontdekten dat zij ondanks hun christelijke geloof heel hard voor elkaar waren. Vergeven en opnieuw beginnen is heel moeilijk voor hen. Na verschillende verzoeningspogingen is een van de gezinnen helaas vertrokken en de relatie is nog steeds niet hersteld. We vinden het lastig om dat te accepteren, juist omdat we ons er zo voor hebben ingezet."

voedselhygiëne

On Tracker Elja-Petra werkte een jaar als levensmiddelentechnoloog in een eetcafé met een eigen bakkerij, middenin een grote stad in Zuidoost-Azië. Er werken daar achttien mensen, van wie de helft aan het re-integreren is. Ze hebben een verleden in de prostitutie of komen uit een moeilijke gezinsituatie. Op een gegeven moment wilde het café een kwaliteitsslag maken. Daarom zochten ze iemand die de voedselhygiëne kon verbeteren. "Ik heb eerst een week meegelopen in de keuken en de bakkerij. Toen viel me meteen van alles op. Dat voor alles dezelfde snijplank werd gebruikt. Of dat er even werd geroken aan de gebakken eieren, of ze nog wel goed waren. Ik heb hun geadviseerd om alle ►

bederfelijke producten te voorzien van een etiket met de naam van het product en de houdbaarheidsdatum." Elja-Petra verzorgde trainingen over voedselveiligheid. Met een gerust hart heeft ze afscheid genomen van 'haar' eetcafé. Het is gelukt om het in een jaar tijd veel veiliger en schoner te maken. En ze heeft er alle vertrouwen in dat de werknemers het na haar vertrek goed zullen oppakken.

volwassenen helpen met papierwerk

Adam en Marjolijn leiden een organisatie voor gemeenschapsontwikkeling in Oost-Azië. Ze proberen de bevolking op verschillende manieren te ondersteunen, bijvoorbeeld door scholing en het verstrekken van microkredieten. Maar ook door hen te helpen met papierwerk. Van hen komen de volgende twee ervaringen.

"De overheid van dit land wil kwetsbare groepen ondersteunen. Ze biedt gratis onderwijs, studiebeurzen, gratis gezondheidszorg en hulp voor mensen met een beperking. De documenten van een gezin moeten echter wel in orde zijn om hiervoor in aanmerking te komen. En dat is voor veel mensen een probleem. Het land is zeer bureaucratisch en bijna niets is gedigitaliseerd. Arme mensen beschikken niet over de kennis, het vervoer en de taalbeheersing om hun papieren in orde te krijgen. Hierdoor lopen ze veel overheidssteun mis.

Een van onze teamleden werkt bijna fulltime om mensen door het bureaucratische labirint te loodsen. Velen hebben al baat gehad bij zijn hulp."

"Feline heeft jaren met de kinderactiviteiten meegedaan totdat ze op achttienjarige leeftijd zwanger werd en gelijk moest trouwen. Na twee jaar is ze bij ons als administratieve kracht op de kleuterschool begonnen. Ze heeft met haar salaris via ons spaarsysteem gespaard. Vervolgens heeft ze een microkrediet aangevraagd en nog wat extra bij de bank geleend. Ze kon daardoor samen met haar man een vrachtwagen kopen. Haar man haalt nu stenen op uit het gebied waar de stenen gebakken worden. Hij heeft hierdoor een goed inkomen. De kredieten zijn bijna afbetaald en hun dochtertje Therese heeft genoeg te eten. Zo proberen we gezinnen financieel en lichamelijk gezonder te krijgen. ●

"Arme mensen beschikken niet over de kennis, het vervoer en de taalbeheersing om hun papieren in orde te krijgen."

“wat ons motiveerde was het diepe besef dat wij rijk zijn”

Ad en Josien teruggekeerd uit Nepal

“Onze oudste dochter was nog maar zes weken toen we naar Jumla gingen. Een afgelegen gebied, zonder wegen of zonder medische verzorging. Ik was jong en dacht: ‘De lokale mensen leven toch ook zo? Waarom ik dan niet?’ Nu verbaast het mij dat ik dat ooit heb durven doen. We gingen gewoon.”

In 1980 vertrokken Ad en Josien voor het eerst naar Nepal. Ze kwamen terug en gingen in 2008 opnieuw. Afgelopen november keerden ze definitief terug.

Ad en Josien wijzen liever niet naar zichzelf. “We deden gewoon ons werk, zoals ieder ander. Maar ja, als je in de zending werkt, willen mensen toch verhalen horen. Bijzondere verhalen over wat je hebt bereikt. Maar wij hebben niets bereikt. God deed zijn werk via ons. Het gaat niet om ons verhaal, maar om zijn verhaal, om zijn Koninkrijk.”

Teamwork

Op de basisschool wist Ad al dat hij de zending in wilde. Hij voelde zich aangetrokken door de verhalen van eenvoudig levende mensen in de binnenlanden van Afrika en Zuid-Amerika. En dat was geen bevlieging. “Mijn hele opvoeding en opleiding waren daarop gericht. God bevestigde het aan mij, doordat er steeds weer deuren open gingen.”
Eén van die deuren was Interserve.

In de jaren ‘80 werd zending vooral via de kerk georganiseerd. “Mensen gaven geld aan de zending, maar hadden geen persoonlijke band met de zendingswerkers. Ik wilde niet alleen geld, ik wilde ook mensen die achter me zouden staan en voor me zouden bidden. Zending is teamwork. Bij Interserve begrijpen ze dat heel goed.”

Voorwerk

Na een gedegen voorbereiding vertrokken Ad en Josien naar Nepal, een toen nog vrij gesloten land waar evangeliseren verboden was. Josien: “Nepal kende een veelgodenreligie. ‘Wat is jouw lievelingsgod?’ vroegen de mensen mij soms. Dan kon ik iets vertellen over de God in wie ik geloofde. Maar tijdens die eerste periode hebben wij vooral de stenen uit het veld gehaald. Geen succesverhalen over bekeringen, maar wel belangrijk voorwerk. Toen we zestien jaar later, in 2008, weer naar Nepal gingen, waren er kerken ontstaan en gebeurde al het zendingswerk door de Nepalezen zelf.”

Rijkdom

Tijdens die eerste uitzendperiode had Ad de taak om een technische school op te zetten. “En dat op de meest afgelegen plek van het land”, lacht Ad. “Het leek een onmogelijke opgave. Wat ons motiveerde was het diepe besef dat wij rijk zijn. En dan doel ik niet alleen op welvaart, maar ook op onze geestelijke rijkdom. Wij hebben kansen, een goede opleiding. Maar vooral: we zijn rijk in Christus. Die rijkdom willen we delen. Tegelijkertijd hebben we ook zoveel ontvangen in Nepal. We hebben er geleerd wat gastvrijheid is. Het maakt ▶

niet uit hoe arm mensen zijn, je krijgt altijd een lekkere maaltijd en je mag overal logeren.”

ECEC

In Jumla hadden Ad en Josien Reiny leren kennen. Zij was juf op de dorps-school. Later startte Reiny een organisatie om zondagsscholen te ondersteunen. De meeste christenen in Nepal hebben een hindoe-achtergrond. In die religie hebben kinderen geen plek. Ze ontdekten dat dit in het christendom anders was. Reiny hielp de kerken om het kinderwerk op te zetten. Veel van de zondagsschool-leiders werkten al in het onderwijs. Ze gingen het geleerde ook toepassen op hun scholen en vertelden erover aan hun collega's. Dit resulteerde in 2001 in een nieuwe organisatie: ECEC, die trainingen voor leerkrachten biedt.

Kind zijn

Josien: “Op een dag was Reiny in Nederland. Ze vertelde ons dat ze eigenlijk twee mensen nodig had. Een bouwkundige en iemand die onderwijs-programma's kon ontwikkelen. Wij keken elkaar aan en wisten dat God

ons weer naar Nepal riep.” In 2008 reisden Josien en Ad opnieuw naar Nepal. Dit keer naar de hoofdstad Kathmandu. ECEC was ondertussen uit haar jas gegroeid en Ad coördineerde de bouw van een eigen trainingscentrum. Josien hield zich bezig met de reorganisatie van het management en een leerplan voor het onderwijs. “Gelukkig zie je dat er steeds meer aandacht komt voor de ontwikkeling van kinderen in Nepal. Kinderen mogen weer kind zijn. Daar heeft ECEC een belangrijke rol in gespeeld. We vertrekken met vrede in ons hart en laten ECEC vol vertrouwen achter in de handen van onze Nepalese collega Pitambar.”

Leren door te doen

Pitambar heeft in juli 2017 de leiding van ECEC overgenomen. Hij heeft een gedreven team van mensen om zich heen, onder wie twee Nederlandse Interserve-Partners. “Dankzij de samenwerking tussen Nepalezen en buitenlandse experts is ECEC zo'n sterke organisatie geworden”, vertelt hij. “We zijn vol vertrouwen op God. Iedere maand geeft Hij weer genoeg

werk om de salarissen te betalen. Maar van de Nederlanders leren wij om meer zakelijk te zijn. We leven in vertrouwen, maar we moeten ook verstandige besluiten nemen.” Een andere uitdaging ligt er op het gebied van communicatie met ouders. “Niet alleen onze scholen, ook onze huizen moeten kindvriendelijk worden”, vertelt Pitambar. “Ouders eisen hier blinde gehoorzaamheid van kinderen. Ze zien hun kinderen niet als kind, maar als instrument, als degenen die hen op hun oude dag gaan verzorgen. Ze willen wel een goede ouder zijn, maar hebben geen idee hoe!” Jaarlijks komen er zo'n duizend ouders af op de trainingen die ECEC organiseert. “Bij ECEC leren we door te doen, dat geldt ook voor de cursussen voor ouders. We laten hen ervaren hoe het is om respect te krijgen, om een vraag te mogen stellen, om te spelen.”

Nieuwsgierigheid

“Ieder mens heeft een diepe behoefte aan liefde, erkenning en bemoediging. Dus als we ouders dit laten voelen, dan doet dat iets met henzelf. Wij geven woorden aan hun verlangen. Maar de oude manier van denken zit zo diep. Zelfs bij kinderen. Onze jongste zoon lieten we vorige week achter bij oma. Hij zei: 'Ik ben bang dat ze me lastig zal vinden, ik ben altijd stout.' En dat terwijl hij gewoon nieuwsgierig is en graag speelt. Wat ik wil bereiken is dat leerkrachten en ouders het niet meer lastig vinden als kinderen vragen stellen, maar dat ze hun nieuwsgierigheid juist aanwakkeren. Ik ben nu 37, dus ik heb nog 25 jaar om dit te bereiken”, besluit hij lachend. ●

Leren door te doen

Pitambar heeft in juli 2017 de leiding van ECEC overgenomen. Hij heeft een gedreven team van mensen om zich heen, onder wie twee Nederlandse Interserve-Partners. “Dankzij de samenwerking tussen Nepalezen en buitenlandse experts is ECEC zo'n sterke organisatie geworden”, vertelt hij. “We zijn vol vertrouwen op God. Iedere maand geeft Hij weer genoeg werk om de salarissen te betalen. Maar van de Nederlanders leren wij om meer zakelijk te zijn. We leven in vertrouwen, maar we moeten ook verstandige besluiten nemen.” Een andere uitdaging ligt er op het gebied van communicatie met ouders. “Niet alleen onze scholen, ook onze huizen moeten kindvriendelijk worden”, vertelt Pitambar. “Ouders eisen hier blinde gehoorzaamheid van kinderen. Ze zien hun kinderen niet als kind, maar als instrument, als degenen die hen op hun oude dag gaan verzorgen. Ze willen wel een goede ouder zijn, maar hebben geen idee hoe!” Jaarlijks komen er zo'n duizend ouders af op de trainingen die ECEC organiseert. “Bij ECEC leren we door te doen, dat geldt ook voor de cursussen voor ouders. We laten hen ervaren hoe het is om respect te krijgen, om een vraag te mogen stellen, om te spelen.”

jaarrekening.

balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	2018		2017	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa		56.573		20.131
Vorderingen en overlopende activa	81.692		87.649	
Effecten	101.728		116.334	
Liquide middelen	<u>1.919.265</u>		<u>1.185.175</u>	
		2.102.685		1.389.158
		<u>2.159.258</u>		<u>1.409.289</u>

PASSIVA	2018		2017	
	€	€	€	€
Reserves en fondsen				
Reserves				
Continuïteitsreserve		258.294		175.478
Solidariteitsreserve		287.084		9.923
Kantooexploitatie-reserve		340.000		0
Fondsen				
Bestemmingsfondsen		<u>996.836</u>		<u>945.477</u>
		1.882.214		1.130.878
Voorzieningen		150.928		139.763
Kortlopende schulden		126.116		138.648
		<u>2.159.258</u>		<u>1.409.289</u>

staat van baten en lasten over 2018

	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
BATEN			
Baten van particulieren	1.992.686	1.002.000	1.141.542
Baten van bedrijven	87.370	100.000	104.421
Baten van kerken	195.737	190.000	187.481
Baten van andere organisaties zonder winststreven	172.081	168.000	183.285
Som van de geworven baten	<u>2.447.874</u>	<u>1.460.000</u>	<u>1.616.729</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van diensten	7.592	6.000	3.585
Overige baten	1.844	1.500	1.681
Som der baten	<u>2.457.310</u>	<u>1.467.500</u>	<u>1.621.995</u>
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting en bewustwording	169.728	93.309	88.027
Lange termijn uitzendingen	1.180.964	1.073.388	1.195.073
Korte termijn uitzendingen	75.561	49.642	31.524
Projectondersteuning buitenland	<u>87.759</u>	<u>40.215</u>	<u>112.912</u>
	1.514.012	1.256.554	1.427.536
Wervingskosten baten	115.212	166.713	111.107
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	68.424	67.783	67.138
Som der lasten	<u>1.697.648</u>	<u>1.491.050</u>	<u>1.605.781</u>
Saldo voor financiële baten en lasten	759.662	-23.550	16.214
Saldo financiële baten en lasten	-8.327	8.500	16.342
Saldo van baten en lasten	<u>751.335</u>	<u>-15.050</u>	<u>32.556</u>

Resultaatbestemming

Het resultaat is als volgt verwerkt:

	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Toevoeging c.q. onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	82.816	-15.050	45.835
Solidariteitsreserve	277.161		9.923
Kantoorexploitatie-reserve	340.000		0
Afgesloten Partnerfondsen	-2.722		-16.209
Afgesloten On Track fondsen	-595		-2.197
Opleidingsfonds Partners	-1.585		-1.847
Lange termijnuitzendingen	75.569		-5.437
Korte termijnuitzendingen	8.457		-795
Projectondersteuning buitenland	-27.766		3.283
	<u>751.335</u>	<u>-15.050</u>	<u>32.556</u>

kasstroomoverzicht 2018

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		751.335		32.556
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	18.320		12.981	
Mutatie voorzieningen	<u>11.165</u>		<u>-2.175</u>	
		29.485		10.806
Veranderingen in werkkapitaal				
Vorderingen	5.957		-4.725	
Kortlopende schulden	<u>-12.531</u>		<u>20.454</u>	
		-6.574		15.729
Kasstroom uit operationele activiteiten		<u>774.246</u>		<u>59.091</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringsactiviteiten				
Investeringsactiviteiten in MVA	-54.762		-1.404	
Investeringsactiviteiten in financiële vaste activa	<u>0</u>		<u>0</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-54.762		-1.404
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Koersresultaat beleggingen en verkoop	14.606		-9.290	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>14.606</u>		<u>-9.290</u>
Netto kasstroom in 2018		<u>734.090</u>		<u>48.397</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		1.185.175		1.136.778
Mutatie boekjaar		<u>734.090</u>		<u>48.397</u>
Stand per 31 december		<u>1.919.265</u>		<u>1.185.175</u>

grondslagen van de financiële verslaggeving**algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening**

De jaarrekening is opgemaakt conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties, zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

vergelijkende cijfers

Teneinde een goede vergelijking mogelijk te maken met de cijfers van dit boekjaar zijn, waar nodig, de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen.

De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Bij de berekening wordt uitgegaan van onderstaande percentages:

Bedrijfsmiddelen:

Automatisering	16,67 % - 33,34%
Website	20 %
Overige	20 %

Op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Geheel afgeschreven materiële vaste activa zijn niet in het overzicht materiële vaste activa opgenomen.

vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde

kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

effecten

Effecten worden gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum, waarbij zowel onge-realiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verwerkt.

continuïteitsreserve

Doel van de continuïteitsreserve is het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering. In 2015 heeft het bestuur besloten dat de omvang van de continuïteitsreserve minimaal € 125.000 dient te zijn. Het streefdoel is echter € 250.000. Dit is bepaald op basis van een risicoanalyse.

De continuïteitsreserve wordt gevoed door het saldo van de kantoorexploitatie, de saldi van het bestemmingsfonds Afgesloten Partnerfondsen na drie jaar en de niet-actieve On Track fondsen.

solidariteitsreserve

Het doel van de solidariteitsreserve is om individuele Partnerfondsen te steunen. De reserve wordt opgebouwd uit overschotten van Partnerfondsen. Voor Partners die vóór 2015 zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 150% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de solidariteitsreserve. Voor Partners die na 2014 zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 100% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de

solidariteitsreserve. Dit wordt bij de vernieuwing van de uitzendovereenkomst vastgesteld.

Daarnaast kunnen dotaties uit het Afgesloten Partnerfonds in deze reserve worden geboekt. Het bestuur beslist jaarlijks de bestemming.

kantooexploitatiereserve

Het bestuur heeft besloten om de kantooexploitatiereserve te bestemmen voor extra personele capaciteit met het oog op de uitvoering van het strategisch communicatieplan 2019-2021.

bestemmingsfondsen

Stichting Interserve Nederland ontvangt naast algemene giften ook bestemde giften. De aan het eind van het jaar nog niet bestede bestemde giften zijn opgenomen in een bestemmingsfonds. De bestemmingsfondsen zijn onderscheiden naar de te onderkennen doelstellingen. De stichting heeft de volgende doelstellingen gedefinieerd:

Lange termijn uitzendingen

Interserve zendt Partners voor langere termijn uit naar het buitenland om daar, zo mogelijk in samenwerking met de lokale kerk, in hun beroep dienstbaar te zijn en te getuigen van de hoop die in hen is. Deze Partners worden ondersteund vanuit de eigen gemeente c.q. achterban.

Het fonds wordt gemuteerd op basis van werkelijke kosten en inkomsten. De werkelijke kosten in het boekjaar betreffen het in het boekjaar aan de partner betaalde bedrag in het kader van de uitzending.

Bij het vernieuwen van de uitzendovereenkomst wordt gekeken wat het saldo van het Partnerfonds is. Wanneer dit hoger is dan 150% van het jaarbudget voor Partners die vóór het jaar 2015 zijn uitgezonden of 100% van het jaarbudget voor Partners die na het jaar 2014 zijn uitgezonden wordt het meerdere in een

Solidariteitsreserve geboekt. Het bestuur beslist jaarlijks wat er uit de solidariteitsreserve besteed wordt.

Korte termijn uitzendingen

In het kader van het On Track programma zendt Interserve mensen uit voor een periode van 1 tot 24 maanden. Via haar internationale netwerk kan Interserve mensen plaatsen die gedurende korte tijd hun beroep in het kader van kerk en zending willen uitoefenen.

Afgesloten Partnerfondsen

Nadat Partners zich na een uitzending weer definitief in Nederland vestigen blijft het fonds nog drie jaar beschikbaar voor een eventuele nieuwe uitzending. Daarna wordt het fonds opgeheven. Een eventueel nadelig fondssaldo wordt bij terugkeer direct als verlies genomen.

Afgesloten On Track fondsen

Nadat On Trackers weer terug zijn in Nederland blijft het fonds beschikbaar voor een eventuele nieuwe uitzending.

Opleiding Partners

Het fonds wordt jaarlijks gedoteerd vanuit het fonds Lange termijn uitzendingen. Het opgebouwde bedrag is bestemd voor de (bij) scholing en training van de Partners. Het fonds dient ertoe periodieke scholing en training van Partners mogelijk te maken. Bij geen gebruikmaking van het opgebouwde tegoed komt dit te vervallen aan het eigen (Partner)fonds.

Projectondersteuning buitenland

Interserve ondersteunt projecten en (buitenlandse) personen die nauw verbonden zijn met de doelstelling van Interserve. Deze ondersteuning is vooral van financiële aard.

voorzieningen

Het opgebouwde bedrag is bedoeld om

Partner(s) bij definitieve terugkeer een bijdrage te geven in de vestigingskosten. De jaarlijkse wederinpassingspremie is afhankelijk van de gezinssamenstelling. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde en heeft voornamelijk een duurzaam karakter.

schulden op korte termijn

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs en hebben een looptijd korter dan een jaar.

grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

baten van particulieren, bedrijven en kerken

Donaties en giften van particulieren, bedrijven en kerken worden als bate verantwoord in het jaar dat ze ontvangen worden.

De opbrengsten uit hoofde van nalatenschappen zijn verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De omvang van opbrengsten uit hoofde van nalatenschappen kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de ontvangst kan worden gemaakt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling.

baten van andere organisaties zonder winststreven

Donaties en giften van andere organisaties zonder winststreven worden als bate verantwoord in het jaar dat ze ontvangen worden, behalve als informatie bekend is dat ze op een

andere periode betrekking hebben. Projecttoekenningen van andere organisaties zonder winststreven worden als bate verantwoord in het jaar dat de besteding plaatsvindt.

overige baten

De overige baten worden opgenomen op het moment dat er een betrouwbare schatting van de opbrengst kan worden gemaakt.

personeelskosten

De aan het pensioenfonds te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan het pensioenfonds te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. De stichting heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht. Stichting Interserve Nederland heeft voor de medewerkers een pensioenregeling getroffen. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De over het boekjaar verschuldigde premies zijn als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een reservering opgenomen. Aangezien deze verplichtingen kortlopend zijn, zijn deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie, beleggingsrendement op het fondsvermogen leiden mogelijk tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds heeft de stichting geen verplichting tot het voldoen

van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Momenteel is sprake van een tekort in het pensioenfonds PFZW. Het fonds heeft een dekkingsgraad van 97,5% ultimo 2018 (2017: 101,1%). PFZW heeft in maart 2017 een geactualiseerd herstelplan ingediend uitgaande van de financiële situatie ultimo 2016. Volgens dat plan kan PFZW in het jaar

2026 voldoen aan de wettelijke eisen voor de reserves. De dekkingsgraad die PFZW dan bereikt moet hebben bedraagt 124,3%. Ieder jaar wordt het plan geactualiseerd en ter goedkeuring voorgelegd aan DNB.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

toelichting op de balans per 31 december 2018

ACTIVA

Materiële vaste activa	<u>Automatisering</u>	<u>Website</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari 2018	55.587	2.178	12.426	70.191
Gecumuleerde afschrijvingen 1 januari 2018	-39.033	-1.634	-9.393	-50.060
Boekwaarde per 1 januari 2018	16.554	544	3.033	20.131
Investeringen	39.335	14.238	1.189	54.762
Afschrijvingen	-12.044	-1.144	-2.581	-15.769
Afschrijving desinvesteringen	-2.442	-109	0	-2.551
Mutaties boekjaar	24.849	12.985	-1.392	36.442
Aanschafwaarde per 31 december 2018	94.922	16.416	13.615	124.953
Gecumuleerde afschrijvingen	-53.519	-2.887	-11.974	-68.380
Boekwaarde per 31 december 2018	41.403	13.529	1.641	56.573

Investeringen zijn besteed aan nieuw CRM-programma, computers, website, rolgordijnen en kasten. Vanwege het besluit om een nieuw CRM-programma te kopen en een nieuwe website te maken zijn de resterende investeringsbedragen afgeboekt.

Vorderingen en overlopende activa

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Vooruitbetaalde kosten Partners	24.599	52.960
Overige vooruitbetaalde kosten	15.616	11.782
Rekening courant Interserve Internationaal	18.703	14.199
Nog te ontvangen rente	426	1.198
Overige vorderingen	22.348	7.510
	<u>81.692</u>	<u>87.649</u>

Effecten

Overzicht mutaties effecten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	116.334	107.044
Koersresultaat	-14.606	9.290
Balanswaarde effecten per 31 december	<u>101.728</u>	<u>116.334</u>

Liquide middelen

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Kas	557	867
Lopende betaalrekening	85.627	98.284
Overige bankrekeningen	1.821.760	1.076.036
Banksaldi TC's	11.321	9.988
	<u>1.919.265</u>	<u>1.185.175</u>

De gelden zijn grotendeels ondergebracht in spaarrekeningen. Dit is conform het beleggingsbeleid om risicovolle beleggingen te voorkomen. De gemiddelde renteopbrengst van de gelden was ca. 0,05 %.

PASSIVA

Reserves en fondsen

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	175.478	129.643
Resultaatbestemming kantoorexplotatie	695.930	12.285
Resultaatbestemming uit verschillende fondsen	-613.114	33.550
Saldo per 31 december	<u>258.294</u>	<u>175.478</u>

Solidariteitsreserve

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	9.923	0
Overschot van Bestemmingsfonds Lange termijn uitzendingen	0	9923
Bestemming nalatenschap	277.161	0
Saldo per 31 december	<u>287.084</u>	<u>9.923</u>

Voor Partners die vóór 2015 zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 150% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de solidariteitsreserve. Voor Partners die na 2014 zijn uitgezonden geldt dat het saldo van het betreffende Partnerfonds hoger moet zijn dan 100% van het jaarbudget voordat een overschot wordt overgeboekt naar de solidariteitsreserve. Dit wordt bij de vernieuwing van de uitzendovereenkomst vastgesteld.

Kantooexploitatie-reserve	2018	2017
	€	€
Saldo per 1 januari	0	0
Bestemming nalatenschap	340.000	0
Saldo per 31 december	<u>340.000</u>	<u>0</u>

Voorzieningen	2018	2017
	€	€
Wederinpassingsvoorziening		
Saldo per 1 januari	139.763	141.938
Bij: Dotatie	19.600	20.470
Af: Uitkering	8.435	22.645
Saldo per 31 december	<u>150.928</u>	<u>139.763</u>

Kortlopende schulden	2018	2017
	€	€
Crediteuren	25.241	40.751
Opgebouwde vakantie- en overuren personeel	28.399	25.157
Schulden inzake belastingen	19.944	19.424
Overige kortlopende schulden	52.532	53.316
Saldo per 31 december	<u>126.116</u>	<u>138.648</u>

Van de overige kortlopende schulden is € 39.283 voor kosten ten behoeve van diverse Partnerfondsen, € 11.926 voor overige kosten en € 1.323 voor vooruitontvangen bedragen On Track programma.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stichting Interserve Nederland heeft een jaarlijkse verplichting van € 20.000 aan Stichting Urco voor de huur van het kantoor in Driebergen-Rijsenburg. Het huidige contract loopt tot en met 31 december 2023.

Interserve heeft uitzendovereenkomsten met de Partners afgesloten waarvan de verplichtingen voorwaardelijk zijn. Eén voorwaarde is dat de thuisfrontcommissie ervoor zorgt dat er voldoende inkomsten zijn. In de jaarrekening worden geen verplichtingen opgenomen, maar worden de werkelijke kosten verantwoord voor het in het boekjaar betaalde bedrag.

Een donateur heeft aan Interserve een legaat nagelaten ter grootte van 55% van zijn zuivere saldo van de nalatenschap. Op basis van informatie van de notaris wordt het begrote zuivere nalatenschapsbedrag op € 1.753.660 gesteld. Op grond hiervan komt het legaat in totaal uit op € 964.513.

In 2018 is een nalatenschap ontvangen die voor het ontvangen voorschot onder de baten is verantwoord. Er is nog sprake van een recht op een restantuitkering ter grootte van naar verwachting € 192.000. Aangezien de precieze waarde die naar Stichting Interserve Nederland kan toevloeien niet betrouwbaar kan worden geschat op balansdatum is deze niet als vordering opgenomen, maar als een niet in de balans opgenomen recht toegelicht. De verwachting is dat dit recht binnen een jaar wordt afgewikkeld.

Bestemmingsfondsen	Saldo per 1 januari		Bestedingen	Toevoeging/ onttrekking	Saldo per 31
	2018	Baten			december
	€	€	€	€	€
Lange termijn uitzendingen	720.788	1.293.095	1.218.580	1.055 ¹	796.358
Korte termijn uitzendingen	3.195	41.047	32.390	-200 ²	11.652
Afgesloten Partnerfondsen	112.199	0	0	-2.722 ³	109.477
Afgesloten On Track fondsen	967	0	0	-595 ⁴	372
Opleiding Partners	47.484	0	0	-1.585 ⁵	45.899
Projectondersteuning buitenland	60.844	52.117	79.883	0	33.078
	<u>945.477</u>	<u>1.386.259</u>	<u>1.330.853</u>	<u>-4.047</u>	<u>996.836</u>

Toelichting

1) Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 530 naar bestemmingsfonds Afgesloten Partnerfondsen en een overboeking van € 1.585 van het bestemmingsfonds Opleiding Partners.

2) Dit bedrag is overgeboekt naar het bestemmingsfonds Afgesloten On Track fondsen.

3) Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 3.252 naar de continuïteitsreserve en een toevoeging van € 530 vanuit het bestemmingsfonds Lange termijn uitzendingen.

4) Dit bedrag bestaat uit een overboeking van € 795 naar de continuïteitsreserve en een overboeking van € 200 van het bestemmingsfonds Korte termijn uitzendingen.

5) Dit bedrag is het saldo van toevoegingen in het opleidingsfonds (€ 13.781) minus opleidingskosten (€ 21.882) plus afgesloten opleidingsfondsen (€ 6.516) van teruggekeerde Partners. Het saldo van € 1.585 is overgeboekt naar het bestemmingsfonds Lange termijn uitzendingen.

toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

Kengetallen	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	%	%	%
Bestedingsratio t.o.v. baten	47	87	87
Bestedingsratio t.o.v. lasten	89	84	89
Totale besteding wervingskosten baten als % van de geworven baten	5	11	7

BATEN**Toelichting Baten naar bestemming**

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Giften, donaties en schenkingen algemeen	1.061.615	300.000	281.436
Giften, donaties en schenkingen Lange termijn uitzendingen	1.293.095	1.100.000	1.221.391
Giften, donaties en schenkingen Korte termijn uitzendingen	41.047	30.000	7.826
Giften, donaties en schenkingen Project-ondersteuning buitenland	52.117	30.000	106.076
	<u>2.447.874</u>	<u>1.460.000</u>	<u>1.616.729</u>

Toelichting Baten naar herkomst donateur**Baten van Particulieren**

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Nalatenschappen	783.610	0	1.600
Giften van particulieren	1.209.076	1.002.000	1.139.942
	<u>1.992.686</u>	<u>1.002.000</u>	<u>1.141.542</u>

Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Projectbijdrage EO Metterdaad	10.250	10.000	10.000
Bijdragen GZB aan Lange termijn uitzendingen	7.500	7.500	7.500
Bijdragen Kerk in Actie aan Lange termijn uitzendingen	10.431	10.500	22.500
Bijdragen Verre Naasten aan Lange termijn uitzendingen	10.000	10.000	15.000
Bijdragen diverse stichtingen en fondsen	133.900	130.000	128.285
	<u>172.081</u>	<u>168.000</u>	<u>183.285</u>

Baten als tegenprestatie voor de levering van diensten

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Baten On Track uitzendingen	10.377	8.000	4.375
Kosten On Track	-2.785	-2.000	-790
	<u>7.592</u>	<u>6.000</u>	<u>3.585</u>

Overige baten

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Diverse opbrengsten	1.844	1.500	1.681

LASTEN**Bestedingen aan de doelstelling**

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Voorlichting en bewustwording	169.728	93.309	88.027
Lange termijn uitzendingen	1.180.964	1.073.388	1.195.073
Korte termijn uitzendingen	75.561	49.642	31.524
Projectondersteuning buitenland	87.759	40.215	112.912
	<u>1.514.012</u>	<u>1.256.554</u>	<u>1.427.536</u>

Voorlichting en bewustwording

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Periodiek Dienen	22.804	22.500	17.135
Publiciteitskosten	74.781	9.500	4.381
Kosten advertenties	1.492	3.500	3.555
Kosten evenementen en presentaties	5.579	5.000	4.718
Uitvoeringskosten	65.072	52.809	58.238
	<u>169.728</u>	<u>93.309</u>	<u>88.027</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51.

In de publiciteitskosten zijn de kosten voor de nieuwe bewustwordingscampagne opgenomen.

Lange termijn uitzendingen	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Persoonlijke uitkeringen	440.519	411.000	437.422
Verzekeringen	217.812	198.000	224.708
Overige voorzieningen	274.748	220.000	250.285
Begeleiding gastlandorganisaties	20.719	17.000	22.530
Publiciteitskosten TC's	13.082	13.000	13.008
Kosten Interserve Internationaal	36.792	34.000	34.152
Diverse kosten	30.755	20.000	50.293
Uitvoeringskosten	146.537	160.388	162.675
	<u>1.180.964</u>	<u>1.073.388</u>	<u>1.195.073</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51. Het saldo van de uitvoeringskosten volgens de verdeelstaat en de in rekening gebrachte begeleidingskosten komen ten laste van de kantooexploitatie.

Stichting Interserve Nederland moet over de kosten van vorig boekjaar 2,3 % afdragen aan Interserve Internationaal.

Korte termijn uitzendingen	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Kosten voor levensonderhoud	10.503	10.000	0
Overige kosten	19.887	20.000	8.617
Uitvoeringskosten	45.171	19.642	22.907
	<u>75.561</u>	<u>49.642</u>	<u>31.524</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51. Uitvoeringskosten gemaakt ten behoeve van de korte termijn uitzendingen komen ten laste van de kantooexploitatie.

Projectondersteuning buitenland	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Ondersteuning projecten	77.493	30.000	102.896
Uitvoeringskosten	10.266	10.215	10.016
	<u>87.759</u>	<u>40.215</u>	<u>112.912</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51. Voor projecten wordt een percentage van 5% in rekening gebracht voor de kantooexploitatie.

Wervingskosten baten	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Periodiek Dienen	7.602	7.500	5.712
Direct mail	16.310	12.000	14.200
Telemarketing	10.773	10.000	0
Overige wervingskosten	0	20.000	2.056
Uitvoeringskosten	80.527	117.213	89.139
	<u>115.212</u>	<u>166.713</u>	<u>111.107</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51.

Kosten beheer en administratie	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Uitvoeringskosten	68.424	67.783	67.138
	<u>68.424</u>	<u>67.783</u>	<u>67.138</u>

Zie Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018 op pagina 50-51.

Saldo financiële baten en lasten	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Dividend	6.062	6.000	6.062
Rente	426	2.700	1.197
Ongerealiseerde koersverschillen	-14.606	0	9.291
Kosten van beleggingen	-209	-200	-208
	<u>-8.327</u>	<u>8.500</u>	<u>16.342</u>

De ongerealiseerde koersverschillen komt door de waardedaling van de Rabobank certificaten per 31 december 2018.

Begin 2019 zijn de Rabobank certificaten verkocht.

Bezoldigingen en financiële relaties bestuurders

Aan bestuurders zijn geen bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders.

Toelichting op de uitvoeringskosten over 2018

Specificatie en verdeling van lasten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling				Werving baten		Totaal		
	Voorlichting en bewustwording	Lange termijn uitzendingen	Korte termijn uitzendingen	Project-ondersteuning buitenland	Wervingskosten baten	Beheer en administratie	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
Lasten	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Besteed aan doelstellingen									
Kosten uitzendingen	0	1.021.345	30.390	77.493	0	0	1.129.228	960.000	1.130.903
Publiciteit en communicatie	104.656	13.082	0	0	34.685	0	152.423	103.000	64.765
Totaal eigen bestedingen	104.656	1.034.427	30.390	77.493	34.685	0	1.281.651	1.063.000	1.195.668
Uitvoeringskosten									
Personeelskosten	50.238	115.486	35.317	8.416	63.251	47.778	320.486	327.300	319.374
Afschrijvingskosten	2.516	5.665	1.941	401	3.635	4.162	18.320	15.800	12.981
Huisvestingskosten	3.672	5.508	1.836	0	2.754	8.261	22.031	28.000	24.905
Kantoor- en algemene kosten	8.646	19.878	6.077	1.449	10.887	8.223	55.160	55.250	52.853
Totaal uitvoeringskosten	65.072	146.537	45.171	10.266	80.527	68.424	415.997	426.350	410.113
Eindtotaal	169.728	1.180.964	75.561	87.759	115.212	68.424	1.697.648	1.489.350	1.605.781

Bij de verdeling van de uitvoeringskosten over de doelstellingen hanteert Interserve de volgende uitgangspunten:

- Personeels- en kantoorkosten: naar rato van de bestede tijd van de kantoormedewerkers aan de doelstelling.
- Afschrijvings- en huisvestingskosten: naar rato van het aantal werkplekken per doelstelling.

Personeelskosten	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2018	2018	2017
	€	€	€
Salarissen	202.287	203.000	196.262
Extern personeel	0	0	6.691
Vakantiegeld en vakantiedagen	32.475	33.000	32.004
Premie sociale verzekeringen	39.293	39.000	36.410
Pensioenpremie	22.762	25.000	22.427
Reiskosten woon-werkverkeer	16.009	17.000	15.184
Cursuskosten	991	2.000	2.589
Diverse personeelskosten	6.669	8.300	7.807
	<u>320.486</u>	<u>327.300</u>	<u>319.374</u>

De bezoldiging van de directeur (0,9 fte = 34,20 uur) is als volgt:

Brutosalaris	43.323
Vakantiegeld	3.345
Eindejaarsuitkering	3.596
Pensioenlasten	<u>5.422</u>
	55.686

Het aantal fte's bedroeg 5,45 fte.

Afschrijvingen	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Bedrijfsmiddelen	18.320	15.800	12.981
	<u>18.320</u>	<u>15.800</u>	<u>12.981</u>

Zie voor de afschrijvingen de toelichting op de balans per 31 december 2018 onder Materiële vaste activa.

Huisvestingskosten	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Huur en servicekosten	20.258	20.500	19.871
Diversen	1.773	7.500	5.034
	<u>22.031</u>	<u>28.000</u>	<u>24.905</u>

Kantoor- en algemene kosten	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
	€	€	€
Administratie- en advieskosten	10.242	9.900	10.194
Onderhoud hard- en software	10.481	8.650	10.367
Contributies en abonnementen	8.372	8.700	7.286
Dienstreizen staf	7.707	10.000	6.118
Kantoorkosten	5.230	7.300	5.513
Diversen	13.128	10.700	13.375
	<u>55.160</u>	<u>55.250</u>	<u>52.853</u>

Administratiekosten betreffen kosten voor accountantcontrole, advies en loonadministratie. Onderhoud hard- en software betreft vooral jaarabonnementen van in gebruik zijnde softwarepakketten.

Contributies zijn betaald aan o.a. NZR, MissieNederland en CBF. Dienstreizen staf betreft zakelijke reizen in zowel binnen- als buitenland.

Vastgesteld door het bestuur op 13 mei 2019 te Driebergen-Rijsenburg.

Dhr. mr. A.S. Zwanepol
Dhr. H. Dekker BSc
Mw. G. den Dikken MA MSc
Dhr. W. J.J. Ester
Mw. dr. P.M. Sonnenberg

begroting 2019.

Baten		€
Baten werving		1.490.000
Baten als tegenprestatie voor de levering van diensten		90.000
Overige baten		1.500
Totaal baten		1.581.500

Lasten		€
Besteed aan doelstellingen		
Voorlichting en bewustwording		187.229
Lange termijn uitzendingen		1.118.177
Korte termijn uitzendingen		64.558
Projectondersteuning buitenland		40.703
Totaal besteed aan doelstellingen		1.410.667

Werving baten		€
Wervingskosten baten		124.690
Kosten beheer en administratie		72.184
Totaal lasten		1.607.541
Saldo voor financiële baten en lasten		-26.041
Saldo financiële baten en lasten		2.000
Resultaat		-24.041

colofon.

Adresgegevens

Postbus 133
3970 AC Driebergen-Rijsenburg
T: 0343 – 74 54 00
info@interserve.nl
www.interserve.nl

Bezoekadres

'De Beukenhorst'
Hoofdstraat 55
3971 KB Driebergen-Rijsenburg

Kamer van Koophandel

Interserve Nederland is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41126735.

Giften

NL94 INGB 0001 9423 05

Legaten

Om Interserve Nederland in uw wilsbeschikking te gedenken, dient u de volgende zin op te nemen: 'Ik legateer vrij van rechten aan Stichting Interserve Nederland te Driebergen-Rijsenburg een bedrag van € om te worden afgegeven drie maanden na mijn overlijden.'

Veiligheid

In verband met de veiligheid zijn sommige namen in dit jaarverslag gefingeerd.

Print en afwerking

ImaGo Prints

Grafische vormgeving

Brungraphic

